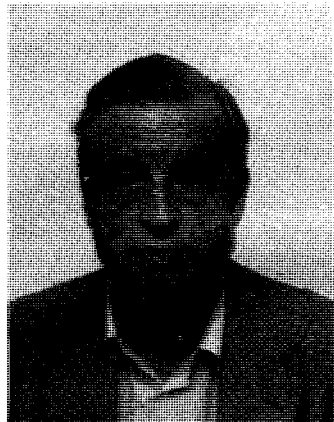

FOLKEUNIVERSITETET SØR MED NORGES FØRSTE BALANSERTE HISTORIESEMINAR

Områdedirektor Jan Eidi.

Eivind Saxlund.

Den 14/11-1988 ble det arrangert et virkelig oppsiktsvekkende historieseinar i Sandefjord med 190 deltagere. Det var et meget allsidig sammensatt diskusjonsforum med representanter fra hjemmefronten, ex-fanger, krigsseilere, soldater i alliert tjeneste sammen med tidligere NS-medlemmer og frontkjempere som for første gang innledet en dialog med hverandre i et stor-forum.

Fra arrangørenes side ble seminaret en stor suksess. Det var godt og grundig planlagt, og debatten ble fast og saklig ledet. Det var en gledelig overraskelse i Norge å møte en diskusjonsledelse som utviste en slik grad av akademisk saklighet at den ikke selv opptrådte som «part i saken» når debatten mellom krigstidens motparter gikk som livligst.

Man hadde ventet seg 20-30 deltagere - INO sendte 10 representanter - men interessen var så stor at deltagernes antall ble nærmere 200. Dessuten var det et stort pressekorps til stede og debatten ble livlig og til dels temmelig krass mellom de stridende parter fra krigens dager. Annet var vel heller ikke å vente etter nesten 50 års isfront. Men det var tydelig å merke at de yngre slektsledd ikke lider av den samme fastlåste ensidighet som mange av den eldre generasjon, selv om vi med glede merket oss at også flere av Milorgs representanter viste evne og vilje til dialog. Norges situasjon i dag er da heller ikke slik at landet vil være tjent med fortsatt innbyrdes strid mellom de mest patriotiske grupper av det norske folk, selv om de for 40-50 år siden kunne ha divergerende oppfatninger av hva som den gang ville tjene fedrelandets interesser best.

Vi vil i dette nummer av avisen starte med innlegget til den første foreleser på seminaret, frontkjemperen Eivind Saxlund:

1. Jeg vil først takke for innbydelsen til å delta på dette seminaret på like fot. Jeg tar det som et tegn på at krigstiden går mot slutten, og at vi sammen skal forsøke å finne fram til sannheten om denne tiden uten hensyn til om det kan innebære smertelige innrømmelser og omvurderinger.
2. Utgangspunktet er ikke uten videre enkelt. Så sent som i 1947 dømte norsk rett en frontsoester til 3 år ubetinget fengsel med den begrunnelse at sykepleie bak fiendens linjer var en meget alvorlig forbrytelse.

Avgjørelsen var i samsvar med Høyesterettsdom 1. desember 1945, gjengitt i Retts-tidene 1945, s. 293-294. I sin dom forkastet Høyesterett anken fra en sykesøster som herredsretten hadde dømt til 3 års tvangsarbeid og omfattende rettighetstap. «Generalpreventive hensyn krever strenge straffer i disse saker.» Til sammenligning skal jeg nevne at Sarpsborg byrett i september-46 ga en 23 år gammel sadist og torturist 4 år, men med anbefaling om benådning. Aktor syntes det var vanskelig å avgjøre hvorledes samfunnet

skulle stille seg! Mannen ville rømme til Sverige. Ble tatt og satt på Grini og i Sachsenhausen. Her slo og mishandlet han østfanger som kom til den norske brakka for å be om mat.

Den verddivurderingen som ligger bak disse to dommene, er i sannhet skremmende. Når det gjelder sykesøsteren, er domstolene åpenbart ikke i ringeste tvil om at streng straff er på sin plass «av generalpreventive hensyn». Når det gjelder mannen som ville flykte til Sverige i 1942, og som i Sachsenhausen hadde mishandlet og pint østfanger var man i tvil om «hvorledes samfunnet skulle stille seg» og anbefalte benådning!

Hvem bærer ansvaret for at Norge ble okkupert?

Da storkrigen brøt ut, var Norge et meget svakt rustet land. En forsvarsfiendtlig holdning hadde preget de toneangivende partier. Vi skulle nøye oss med et etikettforsvar eller et «vaktvern» som ikke skulle bruke våpen (Arbeiderpartiets program).

Regjeringen erklærte ved krigsutbruddet at Norge skulle være nøytralt i stormaktskonflikten. I virkeligheten var vi ikke nøytrale. Overfor britisk/franske krenkelser av nøytraliteten ville man innskrenke seg til protester. Når vi i tillegg til dette vet:

- 1) At Frankrike og Storbritania etter møtet i det øverste allierte krigsråd 5. februar 1940 hvor bl.a. Chamberlain, lord Halifax og Churchill deltok, bevisst traff sine nærmere forberedelser og søkte å trekke oss inn i krigen og
- 2) at Tyskland fant norsk nøytralitet mest fordelaktig for sine interesser, men hva mere
- 3) hadde alvorlig grunn til å frykte en britisk/fransk okkupasjon av støttepunkter i Norge, tvinges vi til den smertelige erkjennelse at den tyske okkupasjonen 9. april 1940 ikke var folkerettsstridig. Hovedansvaret for den største skam og dens følger i norsk historie bæres i første rekke av Storbritannia og Frankrike og dernest av den daværende norske regjering.
4. Er vi idag i stand til å se på krigstiden og okkupasjons-tiden i et objektivt perspektiv? Selv om det kan være

vanskelig, bør vi kunne gjøre et forsøk. I bevisstheten om at vi av egne erfaringer kjenner historien bare fra den ene siden rent eksistensielt, må vi være villige til å lytte til hverandre. «Audiatur et altera pars» - også den annen part må høres.

«Sosialisme på norsk»

Nasjonal Samling advarte i årene før krigen sterkt mot det som man oppfattet som en ansvarsløs politikk fra de ansvarlige myndigheters side. NS gikk inn for et sterkt forsvar og en kompromissløs nøytralitetspolitikk. NS ønsket å samle nasjonen, få slutt på klassekamp og innbyrdes strid. Partiet var sterkt anti-marxistisk og anti-kommunistisk, men også motstander av det kapitalistiske system. Det man ønsket var en sosialisme på norsk med plikt og rett til arbeid for enhver ved hjelp av en planøkonomisk ordning av produksjon og omsetning. Kapitalen skulle tjene arbeidslivet og urimelig arbeidsfri inntekt hindres. Innføring av barnetrygd og folketrygd for gamle og uføre.

Ingen advarsler og formaninger om å være på vakt hjalp. 9. april 1940 ble de strategisk viktigste byer Oslo, Bergen, Trondheim og Narvik besatt.

10. juni var kapitulasjonen et faktum og hele landet okkupert. Forhandlinger om en avsløsing av det daværende administrasjonsråd med sikte på et Riksråd ble innledet. Soldater og offiserer frigitt fra krigsfangenskap ble gitt fortrinnsrett til arbeid på tyske anlegg. Og hva mere er: Våre internerte offiserer og soldater i Sverige ble satt fri og sendt hjem til Norge. Stortingets presidentskap forpliktet seg den 18. juni 1940 til å utvirke stortingsvedtak om kongehusets tilbaketreden, dersom kongen svarte nei til en oppfordring om å abdisere.

92 i Stortinget suspenderte Kongen.

Forhandlingene hvilte så inn til begynnelsen av september. Etter rotete forhandlinger forpliktet 92 av 140 representanter seg til å stemme for suspensjon av Kongen.

(Forts. side 6)

Enda en deltager uten medalje

Den norske Legions 1. bataljon Viken's 1. bataljonsjef Major Jørgen Bakke sammen med 1. kompanisjef Henrik Natvig Brun. Avreise fra Oslo 24/7 1941.

I året som gikk var det stort oppstuss om deltagermedaljen til Olaf Lindvig. Våre styresmakter lekte gi-bort-og-ta-igjen-leken med den deltagermedaljen Lindvig hadde krav på siden han hadde slåss mot tyskerne sommeren 1940. Da krigen i Norge var over, og Europas kamp mot Stalin var et faktum, meldte han seg på ny for å verge Norden mot bolsjevismen.

Nå var ikke Lindvig den eneste frontkjemperen som først hadde kjempet mot tyskerne under felttoget i 1940. De måtte ikke bare unnvære sin velfortjente medalje, men ble attpåtil dømt til fengsel og tap av sine statsborgerlige rettigheter på grunn av «landssvik», etter så grundig å ha dokumentert sin nasjonale innstilling.

En av dem var kaptein Henrik Natvig Brun, senere sjef for 1. kompani i Den norske legion. 28 sersjanter, korporaler og menige som hadde kjempet sammen med Kaptein Brun under felttoget i 1940 sendte 31/12 1945 dette brev til hans frue som vi gjengir her, idet vi bare sløyfer navnene på de 28 underskriverne:

Fru kaptein Henrik Brun Uvdal i Numedal

Vi har bragt i erfaring at deres mann er satt under tiltale for sitt medlemskap i NS, og da vi for tiden er samlet her i Narvik en hel del av de gutter som tjenestegjorde under ham under felttoget i 1940, vil vi gjerne komme fram med en uttalelse om hans forhold dengang.

Vi gutter lærte å kjenne kaptein Brun som en sjelden modig

(Forts. side 7)

Hva snakker vi om? HVOR NØYTRALT VAR NORGE?

Av Håkon Warendorph

Jeg har fulgt debatten om innvandringspolitikken i den tid den har pågått. Meget er sagt og skrevet, men to vesentlige ting har jeg savnet.

Det første er en tilnærmet klar definisjon av begrepet rasisme. I og med at begrepet stadig knyttes til spørsmålet og er så negativt ladet, bør det beregnes til hva det innebærer.

Det annet er en realistisk vurdering av konsekvensene ved en innvandring av noe omfang. - På kort og lang sikt. Politisk, økonomisk og kulturelt.

Det siste først: En lang rekke skjebnesvangre begivenheter har fulgt i folkeforflytningens fotspor. Kulturer er utslettet eller omdannet, folkeslag er gått til grunne og land er lagt øde, men også nytt er skapt og har gitt utvikling. Det er derfor ikke sagt at dette er en belastning vi ikke skal ta. Det bør imidlertid ikke utelates hva historien forteller.

Forholdet er ikke spesielt hvitt kontra farget. Minst like ofte dreier det seg om religion og/eller politisk og økonomisk styring. Disse omveltningene kan vi like eller mislike, men vi kan ikke underslå dem.

Vi kan se slitasjen på og mulige forandringer i vår kultur som positive eller negative, men vi må ta standpunkt og forholde oss til det.

Vi kan tro på farer eller fordeler ved etnisk mangfold og et flerkulturelt samfunn, men vi må ikke overse at det er vår tro og mening som må avgjøre i disse spørsmål.

Vi burde ha lov til å ha meninger om disse viktige forhold, og vi burde kunne gi uttrykk for dem uten å mistenkeliggjøre andre eller selv bli tillagt uedle motiver.

Dette bringer definisjonen av rasisme inn i bildet. - Det uedle motiv.

Mange momenter melder seg umiddelbart. Individuelt, fysisk ubehag og uvilje overfor folk av en annen rase. (Hva er forresten rase?) Undervurdering av andre folkeslags intellektuelle kvaliteter. Mangel på medfølelse med fremmede. I et humant samfunn gir dette negative assosiasjoner - med rette. Men vår mer eller

mindre begrunnede frykt er også trukket inn. Engstelsen for terror, omveltninger, avkristning, familiesplittelser, kvinnekriminering, arbeidsløshet og økonomiske problemer. Reduksjon av livskvaliteter som det har tatt generasjoner å bygge opp.

Er denne frykt rasisme eller er det et slag urinstinkt - en overlevelsesmekanisme som undrar seg etisk vurdering? Og er det i så fall berettiget?

Svarene vil selvfølgelig bli ulike etter som politisk og humanitært engasjement fargelegger oppfatningene, men vi må leve med disse ulikheter, og når rasisme i alle fall er definert negativt, bør vi være varsomme med å ta alt vi misliker med i definisjonen.

Det er betenkelig at denne «stemplingen» foretas av dem som har størst anledning og evne til å bruke massemediene. Betenkelig fordi synspunkter som kan være aktverdige nok, på en måte gjøres illegitime og makteløse. Slik underkjenning setter krefter i sving som vi helst ikke vil se utfolde seg hos oss. Det er også å sette bom for en debatt som er mer viktig enn det meste som opptar oss.

I debatten om fremmedpolitikken er også U-hjelpsarbeidet vårt koblet inn. Hvis eller når vår økonomi blir presset, kan det hende at noen blir skadelidende. Personlig vil jeg se det som meget beklagelig hvis de mest utsatte og ressursvake i U-landene skulle ofres.

Det er mange forhold og oppfatninger som ved en mer eksakt definisjon bør falle utenfor begrepet rasisme. Jeg er ikke alene om å se frem til en mer nøktern debatt - også fra våre politikeres side - om fremmedpolitikk og rasisme.

Til slutt: Norske politikere har to hensyn å ta som er overordnet alle andre.

Hensynet til vårt folks ve og vel i dag.

Hensynet til våre etterkommeres ve og vel i fremtiden. Disse hensyn ivaretas når bakkontakten er god og ambisjonsnivået under kontroll.

«Klassekampen kommer i en kronikk av Trond Spurkeland den 28/9-88 inn på den norske nøytraliteten før 1940, og avslører at både kongen og regjeringen hadde tatt standpunkt på engelsk side allerede et par måneder FØR den annen verdenskrig var et faktum. Dokumentasjonen baserer seg på materiale Spurkeland har kommet over i det britiske riksarkivet i London.

Den britiske militærattasjen i Skandinavia, oberstløytnant R. Sutton Pratt oppsøkte i juli 1939 kong Haakon for å få vite hvordan Norge ville stille seg hvis det kom til krig mellom Tyskland og de allierte. Hans rapport er datert Stockholm 20. juli 1939 (verdenskrigen startet i september 1939) og nådde det britiske utenriksdepartement 8. august.

Kongen håpet at ingen av stormaktene ville sette foten på norsk jord, men om så galt skulle skje at Norge ble trukket inn i krigen, ville han foretrekke at det var engelskmennene som gjorde det. Men det var et stort skjær i sjøen: Norge var et svært demokratisk land, kunne kon-

gen fortelle, og derfor var det nødvendig å styre den offentlige meningen.

Uansett hvem som først satte foten på norsk jord, ville vedkommende makt bli sett på som en angriper, derfor ville det være best om det var tyskerne som først gikk til dette skrittet. Så kunne britene komme etter og kaste dem ut.

Har Sutton Pratt eller andre høytstående briter hatt flere slike samtaler med kong Haakon, spør Spurkeland, og svarer: «Det er ikke usannsynlig. Den som leitar, finn kanskje. Det vi kan se sikkert, er at det fanst folk i den norske regjeringa som våren 1940 arbeidet ut frå den britiske forretningsmannen Hambro (omtalt som «Mr. Hambro» i dokumenta) ein samtale med forsyningsminister Trygve Lie i Oslo. Her gjekk Lie til felts mot utenriksminister Koht si «ultra-nøytrale» holdning: Kohts holdning - forsikra Trygve Lie - gav eit feilaktig inntrykk av den norske nøytralitetspolitikken.»

Mr. Hambro mente tiden var inne for den norske regjeringen til å velge side. Ja, svarte Lie, men det er nettopp hva den

gjorde i praksis. Og han gir flere eksempler på norsk unøytralitet. Flere ganger hadde den norske regjering lukket øynene for britiske grensekrenkelser, og det ville den fortsette med. Nylig hadde de internert en tysk ubåt, men «oversett» to engelske ubåter innenfor den norske tremilsgrensen. Også Lie mente forøvrig som kongen at det ville være i britisk interesse at det var tyskerne som først krenket den norske «nøytraliteten» med makt.

Så var det bare for de allierte å finne en måte å sette de onde planene mot Skandinavia ut i livet på. Først forsøkte de under påskudd av å ville hjelpe Finland å sende styrker over Narvik inn i Sverige, for å få hånd om den svenske malmen. Men så kapitulerte Finland, og da var ikke dette påskuddet brukbart lenger.

En annen sak var at selv om det å stanse malmtransporten til Tyskland kunne være viktig nok, viser de konfidensielle tilleggsprotokollene at hovedmålet var å lokke/provosere tyskerne til å slå til mot Skandinavia/Norge. Det gjaldt å binde så (Forts. side 6)

La styrmennene gå planken

Av tidl. byssegutt Erik Rune Hansen

Det Norske Storting har - i følge avisene - lite med alvorlige saker å behandle for tiden. Derfor går tiden med til krancling om de forskjellige representantenes innlegg har vart i de nøyaktig tilmålte minutter, eller blitt overskredet med ti eller tyve sekunder.

Statsministeren har knapt nok tid til å innfinne seg på Stortinget. Hun er opptatt med å løse verdensproblemene og å spille sin rolle som primadonna i det mindre politiske, sosiale liv.

Denne handlekraftige kvinnen, som ser ut til å ordne opp i alt fra å få OL til Lillehammer til verdens miljøproblemer, har kanskje blitt vel mye statsmannkåt og langsynt, for småproblemer her hjemme går ikke inn i almanakken, men i glemmeboken. . .

For å ta en rask oppsummering:

Titusener av nordmenn står i kø for å få arbeid. Mange går en personlig konkurs imøte. Selvmordstallene blant ungdom er skremmende høye - fremtiden ser bokstavelig talt mørk ut. For ved grensene venter titusener av såkalte asylsøkere på å dele minimale sosiale kroner og arbeid

med unge nordmenn uten bolig og nødvendig inntekt. Narkotikaen flommer og volden øker. Hele landsdeler tappes for folk fordi livsgrunnlaget raseres og fantasiløse politikere toer sine hender.

Å, nei politikerforakten er ikke oppfunnet av Hagen. Han har kun sagt det som enhver nordmann snakker om i butikken, på arbeidsplassene og på gaten. Men dette hever de såkalt «folkevalgte» seg høyt over. De henviser til uforståelige tall, til at folkeavstemninger ikke er humanitært nok - og til at de ikke kan uttale seg på det nødvendige tidspunkt.

Finnes det bare brødpolitikere og partislaver i Det Norske Storting? Da er det kanskje på tide å forandre hele valgsystemet og la oss få stemme på ildsjelene i samfunnet. De som har ideer og som tør å stå for disse - selv om det skulle gå noen stemmer tapt. Vi trenger folk som kan lede, som tør å ta ansvar og som ikke er bundet av klasseideologier eller overstatlige interesser av økonomisk eller politisk karakter.

En utopi - ja, sansynligvis. Gjennom flere generasjoner har vi blitt mer eller mindre hjerne-

vasket til å godta det norske demokrati, som det fremste - det beste. Og kanskje er det ikke så dumt. Så lenge skuta seiler i solgangsbri og alle har mat og sysselsetting nok ombord - ja, da kan til og med byssegutten få lov til å prøve roret. En og annen blindpassasjer kan vi sagtens fø og sysselsette også. . .

Men når vi våkner en orkanatt i Nordsjøen midtvinters og maten har blitt skylt overbord, da trenger vi de riktige folkene ved roret. Da må alle stole på hverandre og gjøre sin jobb - blindpassasjerene blir et problem og byssegutten hverken vil eller tør styre lenger. . .

Hvis stortinget og Regjeringen har for få alvorlige saker å ta fatt på nå som det virkelig begynner å blåse friskt rundt skuta, da er de ikke sitt ansvar bevisst. Et offiserskorps, som har gitt mannskapet mer enn nok med å mate blindpassasjerene og som ikke tør ta roret etter å ha kjørt skuta ut på dypt vann - det må gå planken. . .

Eller for å si det med Aftenpostens SORRY: Regjeringen reiser og reiser - men det hjelper ikke noe, for de kommer hjem igjen. . .

TIL INO'S MEDLEMMER

Med dette nummer av avisen følger en innbetalingsblankett for betaling av kontingent til INO for 1989. Kontingenten blir i år kr. 150,- pr. person.

Sender dere gaver så vær så snille og skriv til hvilket formål gaven ønskes gitt.

Det er noen som allerede har betalt for 1989 og denne henvendelsen gjelder ikke dem.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktør:
MARNA MELSOM PEDERSEN

Forretningsfører:
HARALD K. SCHAANNING

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 11—14 og onsdag kl. 17—20.
Telefon: (02) 19 06 71 — (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 130,- (i omslag kr. 150,-). Utlandet + kr. 10,-.
Giro: Post 5 16 45 04, Bank 6063.05.01248
Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 50,-.
Utgiiver: A/S HISTORISK FORLAG.

Nyttårsbetraktning

Det er vanlig ved inngangen til et nytt år, å se tilbake på tiden som har gått og lure på hva fremtiden mon vil bringe en. I år skriver vi 1989 og uten å gi oss ut for å være spåmenn, vil vi nok anta at året vil bli preget av at det dermed er 50 år siden utbruddet av den annen verdenskrig.

Femti år dekker en stor del av et menneskeliv. Det vil bl.a. si at alle de som var så noenlunde tørre bak ørene da krigen begynte, idag har nådd pensjonsalderen. Av dem som var gamle nok til å ha spilt en ledende rolle under krigen er de fleste gått bort, og om ikke lenge vil det ingen overlevende være fra denne tragiske perioden i Europas historie.

De fleste på den tapende siden, har i etterkrigstiden hatt nok med å overleve. Likevel har håpet om engang å få oppreisning i forbindelse med det politiske «rettsoppgjøret» vært levende hos de aller fleste. Men det skal innrømmes at det har gått smått.

Årsaken er vel først og fremst at våre motstandere dessverre har hatt så lite å vise til når det gjelder å virkeliggjøre de store idealer de sa seg å kjempe for. Den eneste måten å rettfærdiggjøre krigen og all dens gru på, har derfor vært å fremstille fienden som toppen av all umenneskelig ondskap. En ondskap så stor at den aldri tidligere har eksistert og aldri mer vil komme. Det hører dessuten med til makthaveres privilegium å kunne hjernevaske massene ved stadig å innskjerpe den rette tro i alle mulige forbindelser, sammen med sterke straffetrusler overfor enhver som måtte tillate seg å tvile eller stille ubehagelige spørsmål.

Men etter hvert som nye generasjoner vokser til og må leve sine liv i seierherrenes paradisi, vil den stadig voksende kløft mellom fraser og virkelighet skape ny tvil og mistro, og nysgjerrigheten få dem til å sette spørsmålstegn ved alle de svarene som krigsgenerasjonen tok for gitt, og til å stille de spørsmålene de eldre fant det tryggest å tie med.

Fra 1945 tok det en hel generasjon (35 år) før man i Norge begynte å interessere seg for den annen parts opplevelser, og vi fikk Solkorsserien som vakte en enorm interesse. Siden har det gått slag i slag. Vi har fått en mengde bøker som har tatt for seg forskjellige kategorier «nazister», fra rotnorske frontkjemper og Røde Kors-søstre vil vanlige NS-medlemmer og nå til sist bøker om forfølgelsen av NS- og tyskerbarn.

På tampen av 1988 fikk vi så det første balanserte historieseminar i Norge hvor INO's representanter kunne møte på like fot med andre. Det viser hvor langt vi nå er kommet. Men selvsagt er det langt igjen ennå. I de nærmeste årene foran oss ligger det mange 50-års jubileer i forbindelse med krigen, okkupasjonen og ikke minst «freden» av 1945.

Men innen den tid kan nok flere arkiv åpne seg for å helle malurt i jubileumsbegreene.

Hjemmfrontens innsats bare norsk selvskryt

Av Idar Aarheim

Den som hevder dette, er ingen forherdet norsk NS-mann eller frontkjemper, men den tidligere finske justisminister Mikko Laaksonen som i 1971 ble utnevnt i dette embetet. Laaksonen som lenge har vært en av de ledende sosialdemokrater i Finland, kommer med denne avsløringen i sin bok «Rødnazisten» som nylig er utgitt i Helsinki.

Boken som vekker stor oppsikt i våre naboland, har hittil vært fullstendig fortiet i Norge til tross for at Laaksonen går til frontalangrep mot den offisielle, norske historieskriving. Og Laaksonen har en bedre personlig bakgrunn for å bedømme dette enn de aller fleste. Under store deler av okkupasjonsårene var han frivillig Wehrmacht-soldat i Norge, og kan ut fra egne erfaringer hevde at forholdet mellom okkupasjonsmakten og nord-

mennene var godt. Nordmennene sto i kø for å komme på tyskerarbeide for å bygge «Festung Norwegen» og norske kvinner var vennlige mot okkupanter i grønne uniformer.

Myten om 40.000 motstandsfolk

Laaksonen skriver:

«Det er umulig for meg å forstå opplysningene i den offisielle historieskrivingen om at det i Norge, skulle ha vært 40.000 mann i en motstandsbevegelse, en organisert armé som aktivt grep inn mot tyskerne».

Laaksonen som deltok i en rekke patruljeoppdrag og husundersøkelser på mange steder i Norge, så aldri snurten av en norsk hjemmfrontsmann. Han hørte heller ingenting om Hjemmfrontens virksomhet og tyskerne regnet ikke med den som

en trusel. Noen spredte og temmelig amatørmessige sabotasjeforsøk samt noen mord på væpenløse NS-folk mot slutten av krigen, var det hele.

Godt forhold mellom tyskere og nordmenn

Tvertimot var forholdet mellom tyskere og nordmenn godt:

«Under hele krigstiden var Wehrmachts forbindelser med den norske befolkningen gode. Det oppdaget jeg selv når jeg ble med norske piker hjem. De var vennlige og deres foreldre var gjestfrie og de ga ikke noe uttrykk for hat mot den tyske okkupasjonen».

Til og med etter at tyskerne hadde kapitulert våren 1945, kunne Laaksonen og hans kamerater i Wehrmacht reise på toget i sine «grønne uniformer

(Forts. side 6)

Harald Ofstads maniske idé

Av Hans Olavsén

Professor Harald Ofstad har fått en fiks idé når det gjelder hva Nasjonal Samling sto for, og den forfølger han med manisk intensitet. Det har siste gang skjedd i Asgeir Oldens elders svært interessante bok «Fødd skuldig», der sluttkapitlet er et intervju med den samme Ofstad. Hans fikse idé kommer til syne allerede i kapitelloverskriften «Den grenseløse forakta for det svake» og gientas i formuleringer som «Det ville bli en slavestat der majoriteten var underordna, og der noen få med makt dominerte resten av folket». Men så er da også Ofstad kjent for ikke å spare på konfekten, og for å være fullstendig immun mot saklige innvendinger.

Er mennesker «like» . . .

I politisk ideologi er det egentlig bare to grunnoppfatninger som står mot hverandre. Den ene er den som behersker samfunnet i dag, nemlig at alle mennesker værsgo skal være «like» og støpes i den samme form. Det er en livsfarlig ideologi. Hvis vi alle er like, kan vi alle erstattes av en hvilken som helst annen. I sin mest outrerte form ser vi dette i kommunismens fullstendige forakt for menneskeliv. En annen konse-

kvens er at alle med evner ut over det gjennomsnittlige med vold og makt holdes nede. Dermed opphører så godt som alt som heter nyskapning av verdier. Vi lever i dag på de verdier som ble skapt av enere i tidligere generasjoner, men akkurat nå ser vi da også tydelig at det kan vi ikke gjøre i all evighet. Og når nye verdier ikke blir skapt, går det jo i første rekke ut over de svake.

. . . eller er de forskjellige?

Mot dette står det syn at alle mennesker er forskjellige, og at det er samfunnets plikt å sørge for at enhver får utvikle de evner hun eller han har. Ut fra dette syn er ethvert menneske uunnværlig fordi det er enestående. Men det følger av dette syn også at når alle er forskjellige, så er også noen bedre enn andre. I politisk filosofi har det alltid vært et grunnleggende problem å finne frem til et system som sørger for at de beste får styre. Det er så avgjort ikke tilfelle i dagens samfunn, der det er middelmådige partitjenere som albuer seg frem. Nasjonal Samling forsøkte å finne en løsning på dette gjennom det såkalte faglige folkestyre, der hvert enkelt fag og yrke valgte

sine beste kvinner og menn til å styre landet. På denne måten håpet man å finne frem til dem som var best kvalifisert til lederskap. Om dette hadde lyktes, ville det selvfølgelig i høy grad vært til det beste for de svake, for de som er for svake til å ta vare på seg selv, er alltid henvist til å leve av det overskudd som de dyktige og sterke skaper.

Et sterkt sosialt program

Dette var sentrale tanker i Nasjonal Samlings politiske ideologi, og det betydde på ingen måte at man foraktet svakhet. Tvert om var Nasjonal Samlings program sterkt sosialt preget og gjennomsyret av omsorg for dem som sto i en svak stilling eller kom uheldig ut. Det fremgår bl.a. av at Nasjonal Samling var først ute med tanker om alders- og barnetrygd, om en «Arbeidets lov» som skulle sikre den enkeltes rettigheter i arbeidslivet, om en skolegang tilpasset enhver evner og mange andre ting.

Harald Ofstads syn er med andre ord så feilaktig som det går an. Men å få ham opp av skyttergraven er ganske sikkert umulig. Maniske ideer er en sykdom det ikke er lett å helbrede.

Sverre Kjelstrup:

DEN NORSKE LEGION

III

Frontinnsatsen

Vårløsning. Skyttergraven øses med vaskevannsfat.

Da legionen var ferdig utdannet omkring nyttår 1941/42, ble den transportert pr. jernbane fra Fallingsbostel til Stettin, for derfra å skulle sendes videre med båt til Finland. Selve innsatsstedet ble ikke gjort kjent for legionærene, med det den tyske hærledelse hadde i tankene var nok Louhifronten, dvs. avsnittet hvor de senere norske enheter, Skijegerkompaniet, Skijegerbataljonen og politikompaniene (med unntakelse av det 1.) ble satt inn. Dette fordi det var det eneste sted på finskefronten hvor det befant seg en divisjon av Waffen-SS, den 6. eller såkalte «Division Nord».

Vinteren 1941/42 var usedvanlig streng, og p.g.a. isproblemer i Østersjøen lot ikke transporten til Finland seg ordne som planlagt. Legionen ble derfor liggende uvirksom i over 1 mnd. og vente.

Hjemme i Norge skjedde det imidlertid noe på denne tid, og den 2. februar 1942 ble Quisling ved statsakten på Akershus innsatt som regjeringssjef. Umiddelbart etterpå reiste han sydover for å konferere med Hitler, men la veien om Stettin for å hilse på Den norske Legion før

den dro til fronten. Han møtte den i et stort forsamlingslokale der hele legionen var tilstede.

Legionens offiserer fremholdt overfor Quisling at det var uheldig for moralen og disiplinen at Viken bataljonen ble liggende på det uvisse og vente på transportleilighet, og bad han ta dette opp med den tyske hærledelse. dvs. Hitler.

Resultatet kom på grunn av Sovjetisk press ved Ilmensjøen omgående. I løpet av noen få dager ble en lufttransportflåte av Ju 52 stillet til disposisjon, hele legionen med utstyr ble lastet inn og fløyet til fronten i henholdsvis 2 eller 3 etapper. Første dag landet maskinene i Neukuren ved Königsberg, neste dag på forskjellige steder. Noen gikk ned i Riga og resten i Pskov. De som var med i maskinene til Riga ble sendt videre til fronten med jernbane, mens maskinene i Pskov den 3. dag fløy videre til Luga/Krasnowardeisk (tidl. Gatschina) på Leningradsfrontens sydside. Dermed røk den siste forutsetning for legionens innsats, den kom ikke til Finland i det hele tatt, men ble satt inn syd for finskebukten.

I dagene 17. til 20. februar ble hele legionen samlet i området fra Puschkin og vestover, og sendt fram i skyttergravene for å avløse tyske styrker som hadde ligget der siden foregående høst og nu ble omdirigert til Ilmensjøen.

De 6 månedene som legionærene hadde forpliktet seg til å tjenestegjøre var nu gått, men det sa seg selv at en ikke kunne trekke seg tilbake på et tidspunkt da legionen fikk sin ild-dåp ved fronten. Det var da heller ingen som reiste krav om det.

Vinterkrig

Var kulda det året streng i Stettin, var den betydelig verre i Russland. Temperaturen lå i lange perioder omkring minus 40 grader, og legionærene led svært fordi deres utstyr ikke var beregnet for så vinterlige forhold. Mange forsøkte å «organisere» russiske vatterte klær hvis de kunne komme over noe slikt, befolkningen i landsbyene der fronten gikk var evakuert. Verst var det med føttene. De tyske militærstøvlene var forsynt med nudder - skobesparere - av jern, som gjorde sålene ekstra kalde. Nuddene ble derfor omgående trukket ut. Da de første russiske angrep mot de norske stillingene kom, var nordmennene ikke sene om å trekke feltstøvlene av fjerne russere.

Det var også en mengde andre uforutsette problemer som meldte seg. De tyske automatvåpen som legionen var utstyrt med, gikk lett i stå fordi smøreoljen stivnet. Ved å smøre med parafin gikk det bedre, men også da måtte man med faste mellomrom skyte noen skudd for å være sikker på at våpnene funksjonerte. På dette felt var russerne bedre stillet. De hadde enkle, funksjonssikre våpen som var upåvirket av kulde. Til håndvåpen hadde offiserene Nagantrevolvere som alltid gikk av, selv ved de laveste temperaturer.

Sprengkulda varte til ut april. Det ble dette året preget en medalje «Winterschlacht im Osten 1941/42», populært kalt «Der Frierfleischorden». Den ble tildelt alle soldater som hadde deltatt i øst vinteren 1941/42 i minst 60 dager før den 15. april 1942. Den norske Legion hadde vært ved fronten i 57 dager i det aktuelle tidsrom. Dette ble godtatt slik at alle legionærer som

TAKK!

Jeg har fått så mange vennlige og varme hilsener at det vil være helt umulig å besvare dem alle personlig. Derfor må jeg på denne måte få lov til å takke dere alle for all deltagelse og medfølelse ved min kjære Rolfs bortgang. Jeg har satt stor pris på det.

Signe Horn Fuglesang d.e.

hadde fulgt med Viken bataljonen fra Stettin fikk medaljen.

Sommerkrig

Hadde man om vinteren hatt problemer med kulde, ble ikke problemene mindre i vårløsningen. Terrenget der legionen lå var nokså myrlendt, og skyttergravene gikk fulle av vann. De som hadde skaffet seg russiske feltstøvler var nå ille ute, da de trakk vann som trekkpapir, så de måtte hurtigst mulig byttes med lærstøvler igjen. Legionen mistet i denne tiden mange p.g.a. uforsiktighet. For å holde seg tørr på bena beveget de seg kortere strekninger utenfor gravene hvor de falt for russiske kuler. Russerne var gode skarpskyttere.

Legionen flyttet på seg flere ganger, men lå hele tiden i om-

råder vestover fra Pulkowo (observatoriet) til Finskebukten. Helt ute ved stranden, ved Urizk, stod de faktisk inne i Leningrads forsteder (endeholdeplassen for trikken!) og her var også avstanden mellom frontlinjene ganske kort, delvis under 100 meter. På sydsiden, ved Pulkowo var den, ca 600 meter.

Forsyningstjenesten fungerte stort sett bra, men legionærene led mye vondt. Særlig ille var luseplagen. Livet i skyttergravene tillot ikke noen større hygiene, så de aller fleste fikk lus. De som var heldige å kunne bo i hus (avdelinger som tilhørte trenet) hadde det noe bedre, men der var - det vanlig med veggdyr (Wanzen), som kunne være meget plagsomme om natten.

En godværsdag i skyttergravene. Den daglige lusejakt.

KAN BARNNA KREVE ERSTATNING?

Jeg er straks 45 år. Om jeg skulle sortere mitt liv i solskinns og uværsdager ville nok solskinnsdagene bare rekke til knærne på de velvoksne uværsdagene.

Det har vært et liv i forvirring og søken etter forståelse, men når man levde i en ulvetid druknet evnen til forståelse i ropet om hev. Av mange «navn» jeg har fått slengt etter meg fra barndommen til voksen alder kan her nevnes: Naziyngel, lausunge, tyskerunge og horunge. Dette fordi min far var tysk kurer og i lange perioder fløy mellom Tyskland og Norge. Selvsagt var jeg som syvåring ingen nazist, ei heller var min mor noen hore, men lausunge og tyskerunge var jeg nok. Skal jeg skjennes av den grunn? Jeg velger å være stolt av både min norske familie, som var såkalt tyskervennlige, og min tyske familie. Min farfar var Polizeihauptwachtmeister til han gikk av med pensjon i 1934. Min far var ved det ridende politi noen år før han tok sin flyutdannelse og ble vekselvis flylærer og kurer. Han endte dessverre sine dager i februar 1945 som fører av en Ju 87 «Stuka» over Schlesien.

Hva så med mine tilbakelagte 45 år? Hvorfor så få solskinnsdager? Jeg tror alle barn trenger noen å se opp til, noen å sammenligne seg med. Hvem skulle så være mitt ideal? Min mor som var totalt underkuet og snauklippet av stedets «gode nordmenn»? Eller kanskje min stefar som banket meg med

knyttenevne når mor ikke så det? Eller kanskje læreren som snudde ryggen til når mine medelever flokket seg om meg med stygge tilrop og jeg sto som en liten forskremt hare midt inne i sirkelen.

Hvordan kan et barn finne meningen med livet under slike forhold? Hvor kunne vi finne trygghet og kjærlighet? Hvor kunne vi vokse oss sterke og forberede oss på det voksne liv?

Egentlig snakker jeg her bare for meg selv, men jeg vet at mange krigsbarn bukket under for hatet. Mange tok sitt eget liv. De fleste har nok klart seg bra, men jeg vet at mange har store problemer i dag. Uføretrygd og skilsmisser er ikke uvanlig i våre kretser.

De krigsbarn som har klart seg veldig bra er i dag redd for å bli identifisert med krigsbarn nettopp fordi det har gått så galt med så mange andre.

Problemer i voksen alder

Jeg for min del trådte inn i de voksnes rekke med bange anelser og var i tillegg dårlig forberedt. Fra barndommen trakk jeg med meg en frynsete selvillit og en stor angst for alt som var ukjent, nytt og uprøvet. Dessuten stolte jeg ikke på et menneske. Ja, så preget var jeg av mobbingen fra skoletiden (plagerne fantes både blant barn og voksne) at folk jeg arbeidet sammen med merket dette. Da kunne jeg vel fått hjelp og støtte fra disse?, nei du! Mine eldre garvede arbeidskamerater syntes det var veldig festlig å ha en forskremt

sjel blant seg som de kunne ha moro med, og moro hadde de, ingen tvil om det. Selv om jeg ikke var noen svekling hva krefter angår, så turde jeg ikke ta igjen, ødelagt selvillit sørget for det. Det ble derfor en vandring fra arbeidsplass til arbeidsplass. Når jeg fikk for store problemer på et sted, sluttet jeg på dagen. Dette løste dagens problem, men var ingen god løsning på sikt.

Jeg var en tid til sjøs. Der opplevde jeg å bli truet med å bli hevet overbord av en sjømann som vistnok var blitt torpedert av tyskerne under krigen. Jeg hadde vært «dum» nok til å fortelle om min far da båten var innom Bremen og jeg kikket i telefonkataloger for å se etter min fars navn. Jeg visste jo ikke enda at min far forlenget var død.

Senere ble jeg gift. Ikke fordi jeg ble forelsket, men fordi jeg var så forbasket ensom. Barn fikk vi også. Med ekteskap og barn fulgte et større ansvar som jeg ikke hadde forutsetninger for å mestre. Ikke på det tidspunkt. Med dårlig selvillit og et gryende angstproblem valgte jeg å søke psykiatrisk hjelp for å bedre å kunne mestre min livssituasjon. I stedet for å søke opphavet og dermed også selve årsaken til mine problemer, fikk jeg som oppgave å utføre ting jeg var lite begeistret for eller var redd for å gjøre. Om jeg hadde vært plaget av en eller annen forfobia, ville kanskje slike «øvelser» ha hjulpet meg. Etter to korte opphold ved en psykiat-

risk avdeling sa jeg stopp. Jeg setter i dag stort spørsmålsteget ved hele psykiatrien og den måten de prøver å hjelpe folk på. Tror ikke at disse folkene har hverken vilje eller forutsetninger for å se problemene fra pasientens side. Etter noen års ekteskap, valgte jeg selv skilsmisse, fikk også foreldreretten til barna som har bodd sammen med meg i alle år, både da og senere.

Hvordan har det så gått videre? Noen arbeidskar ble jeg aldri. Lysten, håpet og ønskene var der, men jeg mestret det ganske enkelt ikke. Det endte med uføretrygd.

I dag er jeg gift på ny. Jeg og min kone har holdt sammen i mange år. Med hånden på hjertet kan jeg si at hun er det mennesket som har hjulpet meg opp og gitt meg noe av selvilliten tilbake.

Som jeg sa, jeg er snart 45 år, men blir ikke kvitt bitterheten. Mobbingen er over, men jeg ble frarøvet noe som jeg ikke kan få tilbake, nemlig muligheten til å vokse opp som unger bør og skal. Jeg ble aldri til noe, ikke på grunn av dårlige karakterer på skolen, men på grunn av dem, de «gode nordmenn». Voksne og barn tok årene 1950-1958 fra meg muligheten til et verdig liv som voksen. Jeg var ingen sinke på skolen, var fullt på høyde med de beste i klassen. Jeg vet i dag at jeg kunne nådd langt hva utdannelse angår om ikke selvilliten var blitt frarøvet meg. I dag er det bedre. Jeg har oppdaget at jeg ikke er alene,

det er flere som ble urettferdig behandlet.

For mange til å få erstatning?

Jeg har stort sympati for NS medlemmene som fikk en slik skammelig behandling etter krigen. Likeså frontkjemperne. Jeg forstår så inderlig vel deres kamp for å bli kvitt landssvikbyrden som ble lagt på deres skuldre. En syndebukk skulle jo seierherrene ha. Jeg trøster meg med at jeg er i godt selskap og at vi er mange.

Mitt største ønske er å få en erstatning for tort og svie. Selv om en pengesum av noe størrelse ville hjulpet i en økonomisk presset situasjon, ville jeg likevel ikke fått reparert barndommens sår.

Hvor stor er så muligheten for at et krigsbarn kan bli tilkjent en erstatning? Jeg har ikke undersøkt, men mener den største bøygen ville blitt det store antall krigsbarn og NS barn som ville kreve erstatning så snart det ble kjent at en hadde fått.

Personlig mener jeg at alle krigsbarn og NS som har uføretrygd p.g.a. nerveproblemer som kan spores tilbake til mobbing i yngre år, skulle fått en erstatning på kr 500 000,- hver. Dette beløpet er knøttlite når det skal kompensere tap av arbeidsinntekt og tap av fremtidig pensjonspoeng.

Kanskje finnes det advokater blant INO's medlemmer som kunne tenke seg å se litt på denne saken.

(Forts. side 6)

MANEDENS PERNILLE:

Fenomenet Ole lukkøye

Finansene har ikke tillatt innkjøp av Asgeir Oldens bok «Fødd skuldig», så jeg får utsette lesingen av den til jeg kan låne den på Deichmanske bibliotek. Derimot har jeg lest Arne Skouens anmeldelse av boken. Som bekjent inneholder boken 12 intervjuer med mennesker med samme bakgrunn som min. De har som jeg hatt foreldre som var medlemmer av NS.

Arne Skouen påpeker i sin anmeldelse at «den totale kapitulasjon for den seirende part mangler hos dem alle». Jeg vil gjerne fortelle ham at den fullstendig mangler hos meg også. Derfor gjør jeg ikke knefall for Arne Skouen heller, og jeg kan heller ikke innse at jeg har noen som helst plikt til det.

Mens mangt og meget har kommet frem i løpet av de 43 år som har gått siden 1945, noe også justisminister Helen Bøsterved innser når hun taler «tyskerbrudenes» sak, står Arne Skouen der han sto i 1945. I forbindelse med et av intervjuene med en medsøster skriver han: «Hun blir mer interessant som eksempel - i annen generasjon - på den bevisste kollektive fortrenning blant NS-medlemmer, som gjorde at de verken «visste» eller «skjønte» noe som helst av hva de var med på».

Derpå følger en kort oversikt over det som ble avdekket av tyske ugjerninger da amerikanerne rykket inn i Tyskland i 1945.

Dette er jo den gamle og velprøvede vrien, nemlig den å

koble NS sammen med tyske eksesser under krigen. En av de intervjuede i CC's bok «Den andre siden» kommer også inn på dette når han sier at det var lettere å ha vært dømt for «landssvik» i årene som fulgte etter 1945 enn i dag. Da visste folk hva man sto for, sier han. I dag blir man koblet sammen med redselsgjerninger og jødeutryddelse. Dette er sikkert Arne Skouen klar over, og utnytter det hemningsløst.

Som det går frem av det jeg siterer ovenfor, skriver Arne Skouen nedlatende og nedsettende om angivelig kollektiv fortrenning blant NS-medlemmer, som gjorde at de hverken «visste» eller «skjønte» noe som helst av hva de var med på. Hvordan kunne de vite i 1933, i

1937, i 1940 eller i 1944 det som amerikanerne oppdaget i 1945?

Og dersom det er noen som fortrenger noe, så må det være Arne Skouen og hans like.

For mine kilder forteller at det i alle fall allerede i tredveårene var kjent hva det var Stalin bedrev i Sovjetunionen: masseutryddelse i stor stil. Det var vel ikke minst dette også mennesker som gikk inn i NS visste, og tok konsekvensen av.

Og i dag kommer det jo med full styrke: «Steinfeld, NRK's korrespondent i Moskva, beretter om tall som er blitt frigitt i Moskva som ledd i Glasnost. 16 millioner medborgere av Sovjetstaten var det som Stalin tok livet av. Og i tillegg til dette kommer f.eks. slaktingen av 8-9000

polske offiserer (Katyn) og over to millioner sivile tyskere fra 1944 og til langt ut på sommeren 1945.

Dette uhyre og hans horde av bødler var det Arne Skouen var alliert med. Visste han ikke, eller skjønte han ingen ting? Og hvorfor tier denne representant for sannheten og rettferdigheten om dette? Skjøner han fortsatt ingen ting av det hele?

Lenger nede i sin anmeldelse skriver Arne Skouen, og det er samme kvinne som ovenfor han tar for seg: «Slik er hun ikke uskyldig, hennes uvitenhet er tvertimot skyldig, som hos generasjonen foran henne».

Enn om Arne Skouen gikk i seg selv, og erstattet «hun» med «jeg» og «hennes» med «min»?

Pernille

Gjettekonkurransen:**HVEM SA DETTE?**

Under den annen verdenskrig sendte en fremtredende politiker ut en ordre til en berømt general. Ordren lød slik:

«Man må under de foreliggende forhold ikke tenke på å spare troppene eller skåne befolkningen. Kampen må utkjempes til siste slutt, koste hva det koste vil. 18. divisjon har her muligheten for å skaffe seg et navn i historien. Sjefer og høyere offiserer bør sette livet til sammen med sine mannskaper. . . . Armeens ære står på spill. Jeg stoler på at De ikke viser noen barmhjertighet overfor

svakheter av noen art. Det ventes at hver eneste avdeling blir bragt i nærkamp med fienden og kjemper til siste patron.»

Jeg innbyr Folk og Lands lesere til en liten gjettekonkurranse. Send meg svar på hvilken politiker det er som gir ovenstående ordre og hvilken general er det som mottok ordren. Den som svarer riktig vil av meg få tilsendt 1 kg multer. Kommer det inn flere rette svar vil jeg foreta loddtrekning.

Vennlig hilsen
John Sand
8643 Bjerka

Folkeuniversitetet . . .

(Forts. fra s. 1)

Disse fakta lar seg ikke forene med myten om fortsatt krig. Terboven avbrøt forhandlingene 18. september og holdt sin velkjente tale 25. september. Her erklærte han at veien til frihet og selvstendighet for Norge gikk over NS. Mange av oss var lite glade for talen. Men så på det slik at vi egentlig ikke hadde noe valg. Krigen mellom Tyskland og Vestmaktene var på det tidspunkt uavgjort. Sovjet sto utenfor og kunne i ro avvente resultatet av kampen. Et sveket Tyskland ville i denne situasjonen bety en alvorlig fare for Norge. En tenkelig allianse mellom England og Sovjet kunne bety farvel til Norge som selvstendig stat.

Vi så det slik at det gjaldt å bygge opp Norge igjen med et sterkt nasjonalt styre for å verne Norge mot faren fra øst slik at tyskerne rolig kunne marsjere ut når krigen var slutt. Vi hadde vært i en kort og bitter krig med dem, ledet av folk som på forhånd hadde ødelagt muligheten for et effektivt forsvar. Vi delte ikke det syn at tyskerne umotivert hadde gått i land her.

NS var ikke et angiverparti

Det er blitt gjort gjeldende under og etter okkupasjonen at NS var et angiverparti.

Dette er ikke riktig. Hverken prinsipielt hva medlemmene angikk eller rent faktisk. Rettsoppjørets egen statistikk viser at bare i 3-4% av landssviksakene har angiveri kunnet påvises. Selv med en rommelig margin må det være på det rene at det alt overveldende flertall av medlemmene, iallefall ikke under 90% av dem, utviste lojalitet overfor fiendtlig innstilte lands-

menn. Angiverbeskyldningen har bare vært sann i unntakstilfeller som bekrefter den motsatte regel.

Hva det prinsipielle angår, kan jeg vanskelig tenke meg noe mer opprørende og forkastelig enn det tillitsbrudd som angiveri i egentlig forstand er. For en nasjonal bevegelses oppriktige medlemmer måtte dette te seg som en utenkelig tanke.

Tidsskriftet Ragnarokk som helhjertet støttet NS, skrev i sitt mai-nummer 1941 bl.a.: «Utvilsomt er det i dag mange snikasser, angivertyper og tallrike av egennyttens menn som elter seg inn på den bevegelse som skal gjenskape et sundt norsk folk, typer som virker belastende på partiet. De fleste av disse forseelser blir tatt opp til kritisk behandling innenfor partiet. Derfor bør enhver anstendig nordmann i dag stå tilsluttet Nasjonal Samling, det er der han har anledning til å virke til gagn for sitt land».

Den norske legion mot Sovjet

22. juni 1941 gikk Tyskland inn i Sovjet-Samveldet. Umiddelbart etter bombet sovjetiske fly i ulike deler av Finland, og marskalk Mannerheim kalte sine finske soldater til å følge seg «i ett heligt krig mot vårt folks fiender.»

Jeg må for egen del tilstå at jeg følte dette som en enorm lettelse. Endelig var den kommet den stunden da de underkuete folk i øst skulle befries, ikke bare de baltiske randstater, men også sovjets folk ellers.

For meg som for mange andre, ble det en spontan melding til Den norske legion som ble tillatt opprettet som en helt ut norsk enhet, med norsk ledelse og etter norske retningslinjer. I den første tid så det fint ut. Tyskerne ble møtt som befriere

både i randstatene Litauen, Lettland og Estland og i Vest-Ukraina. Offensiven stoppet opp foran Moskva. Over alt hvor tyske tropper i nærheten av frontlinjen hadde gitt bøndene sin jord tilbake til dyrkning, åpnet kirkene og oppmuntret befolkningen til å pleie sine egne seder og skikker, ble de møtt med takknemlighet.

Også frontkjemperne på den tyske østfront vet nå at bare få kilometer fra frontlinjen hvor sivilforvaltningen begynte og riks-, general- og områdekommisærer med politistyrker hersket, ble alle forhåpninger om befrielse gjort til intet. I 1941 var ukrainerne villige til å bli oppriktige forbundsfeller. Et år senere var de ikke lenger villige til det. De dypereliggende årsaker til dette ble vi først klar over etter krigens avslutning. De uhyrlige forbrytelser bak den kjempende front.

I de utsendte papirer er det stillet et spørsmål: Er norsk krigshistorie ferdigskrevet? Det er den ikke. Til det er kildene for mangelfulle så lenge NS-siden har vært praktisk talt uten talsmenn. Nå er det ikke så mange år igjen, så er hele krigsgenerasjonen vandret. Det begynner å haste. Våger vi en fordomsfri saklighet for å få mest mulig fakta fram til lyset?

Kan barna . . .

(Forts. fra s. 5)

Har hørt rykter om at den tyske stat etter krigen utbetalte et større engangsbeløp til norske myndigheter til fordeling til krigsbarna og deres mødre. Ryktet sier at disse pengene ble brukt til bl.a. veibygging. Min mor har ikke sett noen penger, ei heller andre mødre jeg kjenner.

Eberhardt van Elten

Hjemmefrontens . . .

(Forts. fra s. 3)

uten å betale og uten å bli kontrollert».

Krigsmenn i fredstid

Først i ukene etter kapitulasjonen, begynte nordmenn i uniformer med norske flagg å opptre. Selvom de tydelig manglet våpentrening, militær holdning og disiplin, opptrådte de meget arrogant. I store grupper og bevrøpnet til tennene, foretok de arrestasjoner av våpenløse NS-folk og ledet sjikanegjenger som spyttet på arrestantene.

Verst synes Laaksonen disse krigsmenn i fredstid oppførte

seg mot unge kvinner som enten var gift eller forlovet med tyskere, eller som var angitt av jøssinger for å ha et forhold til okkupantene. Disse kvinnene ble mishandlet og trakassert på alle måter. Håret ble brutalt klippet eller skåret av dem, de ble stuet sammen i spesialleire under uholdbare, sanitære forhold og overgrep av en hver art foregikk.

Laaksonen mener at de norske «motstandsfolks» skurkaktige oppførsel i 1945, skyldtes dårlig samvittighet for at den norske regjering hadde vært så klosset i 1940 og at de selv hadde gjort så lite i krigssammenheng.

Oppsikt i Finland og Sverige

Mens Laaksonens avsløringer har vakt stor oppmerksomhet i våre naboland, har tausheten i norske massemedier vært påfallende. Allerede mens boken var på trappene, startet Nordens største dagsavis, Dagens Nyheter, med et femspalters oppslag hvor det i overskriften het at den norske motstanden mot okkupantene bare var «en stor myt» (21.9.88). Siden har det gått slag i slag mer referater av, og kommentarer til den tidligere justisministers opplysninger.

Hovedinntrykket skandinaviske lesere, seere og lyttere sitter igjen med er at den offisielle, norske historieskriving om okkupasjonstiden og den annen verdenskrig, har vært et patetisk, nasjonalt selvskryt fra seierherrenes side.

SS-folk i finske regjeringer

I forbindelse med Laaksonens bok, er det kommet frem at en rekke finske politikere og toppfolk i det finske samfunn etter krigen, var i frivillig, tysk tjeneste akkurat som de norske frontkjemperne.

Blant annet tilhørte to av forsvarsministrene Waffen SS. Det gjaldt Pekka Malinen som ble utnevnt i 1957. han var også partisekretær i Finska Folkpartiet. Fra 1966 til 1970 var Østfront-veteranen Sulo Suortanen forsvars- og innenriksminister.

han var også senere minister i en av nåværende presiden Mauno Koivistos regjeringer.

Hvor nøytralt . . .

(Forts. fra s. 2)

store tyske styrker som mulig og gjøre Skandinavia til krigsskueplass for å spare alliert område. Det «skulle sjå ut som om det var Tyskland som opptrådte som aggressor, og som om dei allierte «berre kom etter og «hjelpete» Noreg. Men vi veit at krigskabinettet og generalstaben i byrjinga av januar 1940 definerte Skandinavia som det avgjerande krigsteatret («the decisive theatre of war»). Alt den 22. desember 1939 uttalte den britiske statsministeren Chamberlain på krigskabinettet sitt møte at det det gjekk om, var å få Sverige inn i Krigen. For greidde ein det, ville Noreg truleg følgja etter».

Svenskene ville ikke oppgi sin nøytralitet, og vinteren 1939/40 mobiliserte de 97 000 mann. Norge valgte den motsatte veien, og mobiliserte heller ikke til tross for den dødelige fare landet var i.

Etter grunnlovens bestemmelser skulle det vært holdt stortingsvalg i Norge høsten 1939. Men dette passet ikke inn i planene, og makthaverne valgte derfor seg selv for et år til, stikk i strid med landets forfatning. Dermed fikk Norge ingen sjanse til å holde seg utenfor stormaktskonflikten, og vårt land ble en brikke i de stores krigsspill. Ikke bare ble det norske folk lurt av sine egne styresmakter, men disse ble på sin side igjen grundig lurt av England.

**«Folk og Land»
kjemper
rettferdighetens
sak.****Professor Skanckes
død**

Jeg viser til Helge N. Wiigs innlegg i Folk og Land nr. 10/88 om professor Ragnar Skancke. Det spørs om det ikke her foreligger en minneforveksling når det nevnes at biskop Birkeli var den eneste i bispekollegiet som ikke ville være med på en benådningshenvendelse for den dødsdømte kirkeminister. Ifølge Kunnskapsforlagets Store Nors-

ke Leksikon av 1980 ble Skancke dømt til døden i mai 1946 og henrettet i 1948, mens Fritjof Birkeli først ble biskop i 1960. Gabriel Skagestad var biskop i Stavanger fra 1940 til 1949.

Etter det jeg kan huske gikk sistnevnte inn for dødsstraff.

Leser

Fhv. FRONTKJEMPER/ SALGSMANN

P.g.a. usaklig oppsigelse fra et årelangt oppdrag med mill.omsetning og som naturlig fører til erstatningssak, står jeg plutselig på bar bakke økonomisk. Av den grunn prøver jeg med en annonse i Folk og Land, kanskje er det noen av mine gamle kamerater som driver eget firma, og som eventuelt har bruk for en representant for Hedmark og Oppland. Eget reg.fa. med kontorer på Hamar. Kan vise til topp resultater fra flere bransjer gjennom en årrekke. Hører gjerne fra deg. Alt av interesse.

Hilsen Steinar G.
Tlf. (065) 23 066

Personlig

Frontkjemper Divisjon
Wiking ønsker bekjentskap med grei dame.

B.M.: «Bekjentskap»

Enda en . . .

(Forts. fra s. 1)

Legionens 1. kp. ved sin 1. oppstilling i øvelsesleiren Fallingbostel den 2/8 1941. Kaptein Henrik Brun (fra kampene i Narvik kjent som Jern-Henrik) orienterer sine troppsjef. 1. tropp Østring, 2. tropp Hans Fei, 3. tropp Wang. (Stud.teol. Per Wang falt 22/4 1942.)

kaldblodig offiser. Han la ikke skjul på når vi under en hvil hadde en diskusjon, at han sympatiserte med det tyske folk (ikke Hitler), men han unnlot heller aldri å poengtere at han som norsk offiser, og som nordmann i det store og hele, først og fremst hadde sitt eget lands interesser å vareta i farens stund. Det hersker da heller ikke mer enn én mening blant oss gutter om at han under felttoget her nord viste disse synsmåter i gjerninger, og enhver som har kjennskap til de forskjellige avdelingers forhold under krigen vil vite at kp.7/I.R.15 under kaptein Bruns ledelse var en av de beste avdelinger. Kompaniet hadde vel neppe greid de mange store påkjenninger det var utsatt for uten gjennom den ypperlige forhåndstrening det hadde gjennomgått. Vi vil da minne om det gamle ord: «Som mesteren så hans svende», og vi tror med sikkerhet å kunne si at kaptein Brun har største del av æren for dette.

I det vi håper ovenstående vil komme frem under rettsaken, og at vår uttalelse vil være til fordel for vår avholdte kompanisjef tegner vi høfligst: 28 serjanter, korporaler og menige.

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

.... eks. **QUISLINGS FORSVARSTALE**,
Nummerert praktutgave kr. 150,-
.... » **QUISLINGS FORSVARSTALE**. Billigutg. kr. 45,-

Serien «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

.... eks. Odd Melsom: **På nasjonal uriaspost** kr. 50,-
.... » Odd Melsom: **NS og fagorganisasjonen** kr. 50,-
.... » Odd Melsom: **Fra kirke- og kulturkampen** kr. 50,-
.... » Einar Syvertsen: **Også dette bør være sagt** kr. 50,-
.... » ALLE 4 BIND: kr. 150,-
.... » A. I. Bru: **Professor på ville veier** kr. 50,-
.... » A. I. Bru: **Her er London** kr. 60,-
.... » Adolf Hoel: **Universitetet under krigen** kr. 25,-
.... » Walter Fyrst: **Min sti. NS blir til, o.m.a.** kr. 95,-
.... » Finn Kjelstrup: **Den norske kapitulasjon** kr. 20,-
.... » Per Lie: **Sannheten om Telavåg-affæren 1942** kr. 15,-
.... » Sigurd Myting: **Politisk dømt** kr. 35,-
.... » Kai Normann: **Diktene Laurbærkransen** kr. 20,-
.... » Sundra Sand: **Vidkun Quisling's siste dager** kr. 10,-
.... » Arne Tellefsen: **Når forsvaret forfaller** kr. 25,-
.... » Arne Stornes: **Spor i vår nære historie** kr. 115,-
.... » Trygve Engen: **Jeg er ingen landsviker** kr. 35,-
.... » Lillemor Aall: **Du er en vandrør på livets vei** kr. 40,-

G A V E B Ø K E R for venner i utlandet:

.... eks. Roald Astrup Nielsen: **The «SOLBRIS» escapade** (Engelsk) kr. 80,-
.... » **La Fuga del «SOLBRIS»** (Spansk) kr. 80,-
.... » H. Franklin Knudsen: **I was Quislings Secretary** kr. 55,-

«OPPGJØRET» **BEDØMMES:**

.... eks. Institutet för Offentlig och Internationell Rätt:
Den norska rättsuppgjørelsen kr. 50,-
.... » Forbundet: **Gi oss rettsstaten tilbake** kr. 5,-
.... » Forbundet: **§ 104. Mere lys over rettsoppgjøret** kr. 10,-
.... » Pastor A. E. Hedem: **Quo vadis Norvegia** kr. 30,-
.... » H.r.advokat Albert Wiesener: **ASTRID D.D.D.** kr. 100,-
.... » Roald A. Nielsen: **«Solbris Ohoi!»** kr. 100,-
.... » Torstein Gunnarson: **Sannheten om Kirsten Flagstad** kr. 150,-
.... » H.r.advokat Albert Wiesener: **Lys over landssvikoppgjøret** kr. 145,-
.... » Jørgen Sehested: **Broholmøtet** kr. 75,-
.... » Ditlev Tamm: **Rettsoppgjøret efter besættelsen**.
2 bind kr. 200,-

FRONTKJEMPERNE:

.... eks. Richard Landwehr: **Frontfighters. The Norwegian Volunteer Legion of the Waffen SS.** kr. 150,-
.... » Schreiber: **Kampf unter dem Nordlicht** kr. 200,-
.... » Paul Hausser: **Soldaten wie andere auch** kr. 200,-
.... » Hans Werner Neulen: **Europa und das 3. Reich** kr. 200,-
.... » Hans Werner Neulen: **An Deutscher Seite**
Fremragende om norske o.a. frivillige på tysk side i Waffen-SS og Wehrmacht kr. 175,-
.... » R. Schulze-Kossens: **Militärischer Führernachwuchs der Waffen-SS. Die Junkerschulen** kr. 210,-
.... » Sigurd Senje: **Glemt soldat** kr. 100,-
.... » **Gebirgsjäger im Bild** kr. 210,-
.... » **Panzergranadiere der Panzerdivision**
Wiking im Bild kr. 210,-
.... » **Europäische Freiwillige im Bild** kr. 210,-
.... » Munin-Verlag: **Wenn alle Brüder schweigen. Grosser Bildband über die Waffen SS** kr. 325,-

Legg til kr. 15,- for forsendinger ved forskuddsbetaling til:
Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:
Navn:
Adresse:
Postnr.: Sted:

Vi takker for nye «Vennegaver»

Denne gang kan vi si hjertlig takk for 51 nye vennegaver på tilsammen kr. 10.654,88.

Vennegavene til avisen økte ifjor med hele kr. 24 400,- i forhold til året før.

Ny liste i neste nummer.

«VENNEGAVER»
fra «Folk og Land»s venner.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

A. A., Oslo	Kr. 100,-	F. S., Stavanger	Kr. 350,-
A. M. H., Oslo	Kr. 150,-	O. R., Stavanger	Kr. 50,-
G. D., Oslo	Kr. 100,-	F. S., Stavanger	Kr. 350,-
E. B., Oslo	Kr. 250,-	T. R., Randaberg	Kr. 120,-
T. R., Oslo	Kr. 50,-	A. Å., Vaile	Kr. 70,-
B. R., Oslo	Kr. 50,-	B. O. R., Kristiansand	Kr. 100,-
Ø. M., Oslo	Kr. 1.000,-	Lørdagstreffen, Kr.sand	Kr. 1.000,-
G. G., Rygge	Kr. 50,-	H. M. F., Kristiansand	Kr. 100,-
H. P., Blommenholm	Kr. 50,-	E. H., Minde	Kr. 350,-
E. T., Rømskog	Kr. 150,-	F. R., Haugesund	Kr. 150,-
K. T., Halden	Kr. 50,-	M. I. A., Bergen	Kr. 50,-
I. G., Degernes	Kr. 50,-	K. B., Stangvik	Kr. 100,-
M. T., Kolbu	Kr. 370,-	P. Ø., Surnadal	Kr. 20,-
H. S., Elverum	Kr. 120,-	D. S., Isfjorden	Kr. 300,-
H. R., Rena	Kr. 250,-	L. S., Eidsbygda	Kr. 300,-
K. R., Kongsvinger	Kr. 350,-	M. A., Ålesund	Kr. 200,-
P. H., Sem	Kr. 50,-	G. P., Kvål	Kr. 50,-
K. A., Skien	Kr. 300,-	T. E., Nesna	Kr. 150,-
A. M. H., Skien	Kr. 50,-	I. K., Sørreisa	Kr. 100,-
H. K., Gvarv	Kr. 70,-	G. W., Tyskland	Kr. 37,38
B. R., Revetal	Kr. 50,-	E. A., Danmark	Kr. 50,-
A. S. K., Eidanger	Kr. 100,-	I. T., Sverige	Kr. 40,-
I. S., Nore	Kr. 1.400,-	D. H., Sverige	Kr. 100,-
M. L., Meås	Kr. 50,-	D. H., Sverige	Kr. 50,-
T. G., Sande	Kr. 370,-	A. O., Australia	Kr. 717,50
O. S. G., Nore	Kr. 170,-		

AVERTER I

FOLK og LAND

Drøm og virkelighet

Til alle tider, under alle slags forhold, har menneskene drømt om en bedre verden med lykkelige vilkår for alle. Ja, ikke bare det, men jo verre virkeligheten var, dess sterkere ble også troen på at nå var gullalderen like rundt hjørnet.

Etter psykologiske læresetninger skal ikke følelser og forstand være særlig gode venner. De går rett og slett ikke i hand i hand. En noe schizofren tanke, kanskje. Men så har da også homo sapiens gjennom tidenes gang nettopp vist seg å være en temmelig schizofren skapning.

Ingen ting kan sette følelser i sving mer enn store katastrofer. Og den annen verdenskrig var en av de store i så måte.

Ikke fordi vårt land ble så spesielt hardt rammet. Lykken var faktisk langt bedre enn forstanden, hvilket fullt ut bekreftet det gamle ord om at «salige er de enfoldige». Men alt er relativt i denne verden og krigen kom jo dessuten over vårt folk som julekvelden på kjerringa.

At slikt kan sette sterke følelser i sving, er det lite å si på. Verre var det med deres innhold og natur. De som skulle bli selve ryggraden i det demokratiske utopia. En rettssikkerhet med utgangspunkt i parolen om en rett for Loke og en helt annen for Tor, skal ikke akkurat gjøre verden bedre.

Verst av alt var likevel den brutalitet, både på det fysiske og psykiske plan, med hvilken man rykket fiendens ondskap opp med roten ved å forfølge og mishandle alle «arvelige belastede» småbarn med tysk eller «nazistisk» blod i årene. For så med forundring å konstatere, 43 år etter, at «omskoleringen» ikke hadde virket etter programmet. Barna hadde vokst opp uten å bli de store budbrødre av norsk demokrati og rettssikkerhet - som man hadde tatt for gitt!

Det ble dessverre etter krigen en avgrunn mellom drøm og virkelighet på den seirende siden. Ytringsfriheten ble forbeholdt kun å gjelde «riktige» meninger, og drømmen om sosial rettferdighet, erstattet med arbeidsløshet og renteslaveri.

Likevel kan de riktig «gode», de som kjempet for sitt demokratiske drømmerike mot politiske motstandere de tilla all verdens ondskap, uten noensinne å umake seg med å sette seg inn i deres tankeverden, ikke forstå i dag hvorfor verden er som den er. I deres schizofrene verden er det vannrette skott mellom drøm og virkelighet, følelse og forstand.

Rolf Jørgen Fuglesang

I vårt minneord om Rolf Jørgen Fuglesang i forrige nummer hadde det dessverre sneket seg inn en forvirrende trykkfeil. Den korrekte tekst skal lyde: «Under andre forhold ville han som en *minimum* blitt en av vårt lands fremste og mest feterte skrankeadvokater, men Fuglesang valgte annerledes».

Vi finner det ellers riktig å peke på det store arbeide Fuglesang nedla for å spre korrekt informasjon om okkupasjonsstidens historie. Etter at han kom

ut av fengslet sto han villig til disposisjon for historikere og andre som interesserte seg for dette tema, og det er ingen tvil om at de opplysninger han ga, etterhvert har vært med på å justere det vanlige jøssingsynet. Av særlig betydning er det at det i NRKs historiske arkiv ligger en lang rekke film- og lydopptak der han redegjør for sine erfaringer og synspunkter. De vil i årene som kommer tjene som kilde for nye generasjoner historikere og forskere.

Om kjærlighet og statsborgerskap

Av redaktør Idar Aasheim

Plutselig er det norske folk blitt oppmerksom på den diskriminerende urett som siden krigen er blitt begått mot unge, norske kvinner som giftet seg med tyske soldater og befalingsmenn under og etter okkupasjonsstiden. NRK og avisene har sørget for det.

Bare Norge diskriminerer

Det som ikke er kommet frem i debatten hittil, er den diskriminerende loven som ble vedtatt så sent som 8/12 1950 nettopp for å ramme denne gruppe yngre kvinner - med tilbakevirkende kraft!

Er det virkelig mulig, spør mange i dag og lurer på hvilken rettstat det er vi lever i. Kunne dette skje i Nansens Norge der seierherrene påsto at de sto på et høyere moralsk nivå enn taperne og at rettsstaten ble innført i 1945?

Det kunne ikke bar skje, det skjedde på en særdeles opprørende og for Norge æreløs måte. Saken var den at Sverige, Danmark og Norge i 1950 skulle samstemme sine borgerrettslover. Et av hovedpunktene, var å gjøre det lettere for kvinner som giftet seg med utlendinger, å få beholde sitt opprinnelige statsborgerskap.

Men i den norske lovteksten er det innført en diskriminerende tilføyelse som ikke finnes i den svenske eller danske - selv

om Danmark i likhet med Norge hadde vært okkupert.

Paragraf 13

I paragraf 13 står det:

«Mistet hun den norske borgerretten fordi hun giftet seg med borger i fiendestaten i tiden 9. april 1940 til 31. desember 1948, gjelder dette allikevel ikke . . .»

31. desember 1948? Ja, den diskriminerende loven med tilbakevirkende kraft skulle også ramme norske kvinner som giftet seg med tyskere de første årene etter krigen!

Uverdige både for Stortinget og regjeringen

Hvem hadde så hovedansvaret for denne ondsinnede loven? Det må nok fordeles mellom såvel regjeringen som Stortinget. Et spesielt ansvar hviler selvfølgelig på daværende justisminister O. C. Gundersen. Men det skal sies til Stortingets skjensel at ikke *en eneste* folkevalgt hverken i odelsting eller lagting, hevet sin røst mot en urettferdig lovbestemmelse som helt åpenbart var utformet for å ramme de unge kvinnene som hadde forelsket seg i tyskere og giftet seg med dem.

Et par stortingsmenn skal privat ha tilkjennegitt at de mislikte loven, men at de på grunn av sin politiske karriere, ikke

våget å opponere. Så sterkt var meningsdiktaturet dengang. Den såkalte «frie presse» og NRK tidde selvfølgelig også om den enstemmige uretten Stortinget begikk ved å vedta loven!

Norsk selvrettferdighet

Det var seierherrenes selvrettferdighet som førte til at de dømte de tapende etter for godt-befinnende. Der det ikke fantes brukbare paragrafer, laget man «provisoriske anordninger» med tilbakevirkende kraft. Det var dette som førte til at Norges fremste ekspert på strafferett, professor Jon Skeie, allerede sommeren 1945 kunne hevde at «det aldri tidligere i Norge» hadde «hersket» en større rettsløshet».

At loven fra 8.12.50 som var spesiallaget for å ramme unge kvinner, kan vi se at rettsløsheten var blitt den almene tilstand både i regjering og Storting og i samfunnet generelt.

Menneskerettighetsdomstolen

Så lenge Norge opprettholder denne diskriminerende bestemmelse som inntil nylig er blitt praktisert, bør Norge innstevnes for menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. Det europeiske samfunn må få vite at Norge diskriminerer private kjærlighetsforhold.

NASJONAL SAMLINGS KAMP MOT TYSK INDUSTRIIMPERIALISME

Vi er kommet over et meget interessant tysk PM av 28. juni 1943, som belyser Quisling-regjeringens industripolitikk i forhold til tyskerne. PM'et er stilet til Reichskommissar og gjelder utnyttelsen av de store sveiseforekomstene i Gjersvik og Joma i Nord-Trøndelag. Reichswirtschaftsministerium og Reichskommissariat vil at utbyggingen og utnyttelsen av disse forekomstene skal overtas av et tyskdominert selskap. Det som produseres, skal for all fremtid gå til Tyskland.

Det PM'et klager over, er at man har møtt alvorlig motstand fra norsk side. Minister Blehr

sier seg villig til å godta et tysk selskap, men på følgende betingelser:

1. At forekomstene eier, Grong Industrier A/S, får en avgift pr. fremdrevet tonn.
2. At hele anlegget etter fem år vederlagsfritt går over til Grong Gruber A/S.
3. At den produserte vare bare blir eksportert til Tyskland så lenge krigen varer. Etter krigen vil den norske treforedlingsindustri trenge sveiseløsninger.

Disse betingelser karakteriserer nedskriveren av PM'et som en «uhørt norsk uforskammethet». Han klager i det hele tatt

sin bitre nød. Hør bare: «Den gjentatte iakttagelse at nordmennene særlig under ledelse av NS er fiendtlig innstilt til enhver tysk næringsmessig inntreden i Norge, kommer her igjen særlig krasst til uttrykk. Regjeringen Quisling vil, uansett om det ene eller annet punkt blir fjernet eller mildnet, se på et pålegg i tilfellet Gjersvik som et overgrep og som et bevis på en angivelig tysk næringsimperialisme.»

At despoten Terboven like fullt satte sin vilje igjennom, forteller noe om hvilke vanskeligheter NS-ministrene sto overfor. Men hvem kan påstå at dette er å være «tyske lakeier»?

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie Kontor-

tid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 11—14, onsdag kl. 17—20.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPlassen 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

«FOLK og LAND» — Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.